

Lausunto

20.08.2021

Asia: VN/9573/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta eräiksi valtioneuvoston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksiksi liittyen perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteisiin

Lausunnonantajan lausunto (yhteishakuasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä seuraavaa:

SLL pitää hyvänä yhteishakuasetuksen tarkoitusta yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa hakumenettelyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. SLL kannattaa myös asetuksen nimen muutosta kuvaavammaksi, lyhyemmäksi ja selkeämmäksi.

On tärkeää, että hakujärjestelmä on hakijan kannalta mahdollisimman selkeä ja tasapuolinen. Lisäksi on tärkeää, että hakijat saavat tiedon tulevasta opiskelupaikastaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, mahdollisimman yhdenmukaisesti ja ajallisesti yhdenvertaisesti.

SLL pitää tervetulleena muutoksen yhteydessä esitettyä liitteiden toimittamisen sähköistämistä ja toimittamisen siirtämistä hakujärjestelmän kautta toteutettavaksi. SLL haluaa kuitenkin huomauttaa, että liitteiden toimittamisen toteuttamisessa on huomioitava erilaiset saavutettavuuteen ja järjestelmän esteettömyyteen liittyvät kysymykset. Lisäksi liitteiden toimittamisen muotoja ei tule rajata yksittäisiin tiedostomuotoihin, jotka edellyttävät esimerkiksi erityistä laitteistoa, kuten skannaus- tai muuta vastaavaa laitetta. Liitteet tulee siten pystyä toimittamaan esimerkiksi tarpeeksi hyvälaatuisena kuvatiedostona.

Lisäksi SLL kannattaa hakemukseen merkittävien hakutoiveiden määrän kasvattamista nykyisestä 5 hakutoiveesta yhteensä 7 hakutoiveeseen. SLL:llä ei ole kantaa siitä, tulisiko hakutoiveiden järjestystä pystyä muuttamaan. SLL ymmärtää toisaalta opiskelijoiden tarpeen muuttaa järjestystä elämäntilanteen yllättävissä muutoksissa hakuajan päättymisen jälkeen, mutta samalla tiedostaa järjestyksen muuttumattomuuden tarpeen hakumenettelyn sujuvuuden ja toimivuuden varmistamiseksi.

SLL kannattaa lakiluonnoksessa esitettyä varasijamenettelyä. On hyvä, että hakijalla on mahdollisuus ottaa alemmalla sijalla oleva paikka vastaan alustavasti ja tämän jälkeen mahdollista muuttaa valintaansa, jos hän tulee hyväksytyksi varasijalta ylempänä hakujärjestyksessä olevaan kohteeseen. Tämä vähentää todennäköisyyttä opintojen keskeyttämiseen, koska ylempänä hakujärjestyksessä oleva kohde on todennäköisesti opiskelijalle mieluisampi. SLL pitää myös hyvänä, että aiemmin vastaanotettu paikka on mahdollista peruuttaa tällaisessa tilanteessa vapauttaen sen valintajonossa seuraavana olevalle.

Lisäksi SLL esittää, että hakujärjestelmien yhdistämisen jälkeen nuorella tulee olla myös mahdollisuus hakea kaikkiin hakumenettelyssä mukana oleviin koulutusmuotoihin yhteishaun täydennyshaussa, jos hän ei ole saanut opiskelupaikkaa toiselta asteelta tai toisesta nivelvaiheen koulutuksesta.

SLL haluaa kuitenkin korostaa opiskelijoille suunnatun informaation tärkeyttä. Kuten muistiassa on esitetty, on mahdollista, että niin sanottu ”varmuuden vuoksi” hakeutuminen nivelvaiheen koulutukseen voi lisääntyä. SLL muistuttaa, että tätä voidaan välttää niin opinto-ohjauksen kuin tiedon lisäämisen avulla. Laadukkaalla ja riittävästi resursoidulla opintojen ohjauksella voidaan helpottaa nuoren hakeutumista koulutukseen. Lisäksi nuorella ja hänen huoltajallaan tulee olla saatavilla laadukasta ja saavutettavassa muodossa olevaa tietoa eri hakukohteista ja koulutusmuodoista sekä niiden eroista.

On myös tärkeää turvata paikkojen riittävyys nivelvaiheen koulutuksissa, jos on huomattavissa, että aloituspaikat nivelvaiheen koulutuksissa eivät riitä ”varmuuden vuoksi” tehtävän hakeutumisen takia.

SLL kannattaa lukion oppimäärän suorittaneiden siirtämistä jatkuvan haun puolelle. Tämä lisää nuoren vaihtoehtoja tilanteessa, jossa hän ei ole päässyt korkeakouluun, vaan nuori joutuu viettämään ei-toivottua väli vuotta. Siirto jatkuvaan hakuun mahdollistaa hakeutumisen ammatilliseen koulutukseen myös korkeakoulujen yhteisvalinnan tulosten jälkeen.

Lisätietoja: koulutuspoliittinen asiantuntija Jenni Tuomainen, 050 551 1574,
jenni.tuomainen@lukio.fi

Lausunnonantajan lausunto (ammatillisen koulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta

-

Lausunnonantajan lausunto (lukiokoulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa seuraavaa:

SLL vastustaa uuden säännöksen luomista alimman hyväksytyyn keskiarvorajan asettamisesta. SLL kannattaa uusien opiskelijoiden valintaa perusopetuksen lukuaineiden keskiarvoon perustuen, mutta keinotekoista keskiarvorajaa valinnalle ei tule säätää. Pahimmillaan tämä voi kasvattaa mielikuvaa niin sanotuista eliittilukioista ja tasoltaan heikommista lukioista, sekä lisätä niin sanottua koulushoppailua. Nykyinen malli sisäänpääsyn perustuessa arvosanojen aritmeettiseen keskiarvoon on tunnettu ja yhdenmukainen tapa sekä takaa opiskelijoiden kohtelun yhdenvertaisesti valtakunnallisesti.

SLL on huolissaan myös siitä, etteivät peruskoulun arvioinnit ole välttämättä vertailukelpoisia keskenään. Lisäksi arvioinnissa saattavat vaikuttaa henkilöön liittyvät syyt, jotka heikentävät perusteettomasti opiskelijan arviointia. Tämä asettaa hakijat eriarvoiseen asemaan.

SLL kannattaa säännöstä hakukohteista. Tämä selkeyttää ja tuo voimassa olevan käytännön lainsäädännön tasolle. Lisäksi SLL pitää hyvänä, että lakiin kirjataan selkeästi koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvaan opiskelijavalintaan liittyvät säännökset.

SLL myös kannattaa pääsy- ja soveltuvuuskokeiden sääntelyn tarkentamista. Lisäksi SLL pitää hyvänä kielitaitoon liittyvän vaatimuksen lisäämistä opiskelijaksi ottamisen perusteisiin International Baccalaureate -tutkintoon johtavassa koulutuksessa. SLL pitää pääsy- ja soveltuvuuskokeita sekä muita soveltuvuuteen liittyviä kriteerejä hyvänä tapana täydentää keskiarvoon perustuvaa valintaa erityislinjoille hakeuduttaessa. On kuitenkin tärkeää, että jokaisella on mahdollisuus osallistua mahdolliseen pääsykokeeseen, joten SLL kannattaa veloitetta kutsua kaikki hakijat pääsykokeeseen.

Lisätietoja: koulutuspoliittinen asiantuntija Jenni Tuomainen, 050 551 1574, jenni.tuomainen@lukio.fi

Tuomainen Jenni
Suomen Lukiolaisten Liitto